

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Austria 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Austria 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/14)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastase majanduskasvu analüüsi esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Austriat ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Austria rahahüük on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Austria tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse rakendamise.
- (2) 2016. aasta aruanne Austria kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Austria edusamme nõukogus 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel järgimisel ja talle strateegiaga „Euroopa 2020“ ettenähtud eesmärkide saavutamisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Komisjon esitas põhjaliku analüüsi tulemused 8. märtsil 2016. Komisjon järeltab oma analüüsi põhjal, et Austrias ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) 26. aprillil 2016 esitas Austria oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 27. aprillil 2016 oma 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (5) Stabiilsusprogrammist ilmneb, et pagulaste erakorralisel sissevoolul on märkimisväärne mõju eelarvele, ning programmis esitatakse piisavad tõendid täiendavate eelarvekulude ulatuse ja olemuse kohta. Komisjoni hinnangu kohaselt ulatus abikõlblike täiendavate kulude summa 2015. aastal 0,09 %-ni SKPst ning praeguse prognoosi kohaselt ulatub see 2016. aastal 0,26 %-ni SKPst. Võrreldes 2016. aasta eelarvekavaga, milles eeldati aastatel 2015 ja 2016 täiendavaid kulusid vastavalt 0,08 % ja 0,16 % ulatuses SKPst, on need summad korrigeeritud suuremaks. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 lõike 3 sätted võimaldavad arvestada selle lisakuluga, sest pagulaste sissevool on ebatavaline sündmus, selle mõju Austria rahandusele on märkimisväärne ning keskpika perioodi eesmärgist ajutise kõrvalekaldumise lubamine ei seaks ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Aastal 2015, mil Austria täitis oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi, ei kasutanud ta ajutise kõrvalekalde võimalust. Ent tagamaks, et Austriale lubataks samasugust ajutist kõrvalekallet, mis on lubatud riikidele, mis ei ole veel oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutanud, lubatakse Austria oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgist aastatel 2016 ja 2017 kõrvale kalduda summa võrra, millele tal olnuks õigus 2015. aastal. Lõplik hinnang 2016. aasta võimaliku täiendava kõrvalekalde kohta, sealhulgas abikõlblike summade kohta, antakse 2017. aasta kevadel, lähtudes Austria ametiasutuste esitatud vaatlusandmetest.
- (6) Austria suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikku osa ja võlareegliga seotud üleminekukorda. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt näeb valitsus ette, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk kasvab 2016. aastal 1,6 %-ni SKPst ning kahaneb seejärel järk-järgult 2020. aastaks 0,4 %-ni SKPst. Keskpika perioodi eelarve-eesmärki, milleks on kuni 2016. aastani struktuurne eelarvepuudujääk 0,45 % SKPst ning alates 2017. aastast 0,5 % SKPst, täidetakse prognoosi kohaselt alates 2018. aastast. Ümberarvutatud struktuurset eelarvepositsioonist ilmneb siiski, et keskpika perioodi eelarve-eesmärk suudetakse täita alles alates 2019. aastast. Stabiilsusprogrammi kohaselt oli valitsemissektori võla suhe SKPsse 2015. aastal tõenäoliselt tipptasemel 86,2 % juures ja see peaks järk-järgult vähenema kuni 76,6 %ni 2020. aastal. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt valitseb 2016. aastal mõningase kõrvalekaldumise oht. Kui aga hinnangus jätta arvesse võtmata ka praegu 2016. aastaks prognoositav erakorralise pagulaste sissevoolu täiendav mõju, peaks Austria 2016. aastal eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded täitma. Kui poliitikat ei muudeta, on 2017. aastal oht kalduda soovitatud eelarvekohandusest märkimisväärselt kõrvale. 2017. aastaks prognoositud kõrvalekalle ei oleks aga enam märkimisväärne, kui võtta arvesse täiendavat lubatud kõrvalekallet, mis on seotud erakorralise pagulaste sissevoolu eelarvemõjuga ja mida võidakse lubada aastaks 2016. Samas suudab Austria eeldatavasti 2016. aastal järgida võlareegliga seotud üleminekukorda ja 2017. aastal, pärast üleminekuperioodi lõppu, saavutada võla vähendamise sihttaseme. Stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes on nõukogu arvamusel, et on olemas risk, et Austria ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seepärast tuleb tal nõuete täitmiseks võtta 2016. ja 2017. aastal täiendavaid meetmeid.
- (7) Hiljutise maksureformi mõju eelarvele ei ole veel lõplikult selgunud. Võttes meetmeid riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks, tuleks võtta arvesse, et vaatamata hiljutistele reformidele on tööjõu maksukoormus endiselt suur, nagu ka Austria maksukiil teiste Euroopa riikidega võrreldes. Samal ajal kasutatakse suhteliselt vähe majanduskasvu enam toetavaid maksuallikaid, mille kasutamine võimaldaks vähendada tööjõu maksukoormust.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

Probleemi lahendamiseks oleks kasu meetmetest, millega vähendatakse tööjõu maksukoormust, nihutades maksukoormust muudele allikatele, mis pärsivad majanduskasvu vähem.

- (8) 55–64-aastaste tööhõivemäär 2015. aastal oli 46,3 % (ELi keskmine oli 53,3 %), millega Austria oli liikmesriikide seas 19. kohal. Alates 2014. aastast on kehtinud täiendavad meetmed tegeliku pensioniea tõstmiseks ning need on avaldanud ka teatavat mõju. Aeg näitab, kas need meetmed aitavad pöörata suundumust, mille kohaselt Austrias jääb tegelik pensioniiga keskpikas perspektiivis maha liidu keskmisest. Oodatava eluea pikenemise tõttu pikeneb ka pensioniiga. Naistele seadusega ettenähtud pensioniiga on kavas tõsta ja ühtlustada meeste omaga, kuid seda tehakse üksnes järk-järgult alates 2024. aastast kuni 2033. aastani. Austrias ei ole seadusega ettenähtud pensioniiga seotud oodatava eluea pikenemisega. Komisjoni hinnangute kohaselt võtavad 2040. aastal pensionikulud SKPst 0,8 % rohkem kui 2013. aastal. Prognoositakse, et pikas perspektiivis (2060. aastaks) suurenevad pensionikulud 0,5 % võrra SKPst. Ka tervishoiukulud kasvavad 2013.–2040. aastal 1 % võrra SKPst, 2060. aastaks aga 1,3 % võrra SKPst. Tervishoiukulude suurenemine koos prognoositava pikaajalise hoolduse kulude suurenemisega kujutab endast keskmist riski Austria rahanduse jätkusuutlikkusele.
- (9) Eri valitsustasandite (liidu-, liidumaa- ja kohaliku omavalitsuse tasandi) vaheline eelarvekorraldus on keeruline ning paljudes poliitikavaldkondades, näiteks tervishoius, ei ole tulude ja kuludega seotud ülesanded tasakaalus. OECD 2014. aasta andmete kohaselt on riigi tasandist madalama tasandi valitsuste pädevuses teha eri poliitika-valdkondades valitsemissektori kulutusi 16 % ulatuses SKPst, kuid madalamal kui riigi tasandil kogutavate maksude osatähtsus on vaid ligikaudu 2 % SKPst. Selline keeruline struktuur on kulukas ja võib õõnestada eelarvedistsipliini. Võimalust probleem lahendada pakuvad praegu kestvad läbirääkimised selle üle, kuidas jaotada tulud kolme valitsemistasandi vahel alates 2017. aastast.
- (10) Austria töötuse määr on traditsiooniliselt üks liidu madalamaid. Ent alates 2011. aastast on see olnud tõusuteel ja jõudis 2015. aastal 5,7 %-ni. Noorte töötuse määr on samuti madal: 2015. aastal oli tööta 10,6 % aktiivsetest 15–24-aastastest. Ka Austria tööhõive määr on kõrge. Naiste tööhõive määr on kõrgem kui ELis keskmiselt (70,2 %), kuid lastega seotud kohustuste ja eakate hooldamise vajaduse tõttu töötab suhteliselt suur osa naisi osalise tööajaga. Seetõttu on Austria sooline palgalõhe üks suuremaid liidus ja ka sooline pensionilõhe on suur. Eakate, st 55–64-aastaste töötajate tööhõivemäär on alla ELi keskmise.
- (11) Austria on juba ületanud strateegia „Euroopa 2020“ haridusalased põhieesmärgid. 2015. aastal oli koolist väljalangemise määr 7,3 % ning kolmanda taseme hariduse omandamise määr 38,7 %. Hariduse omandamine sõltub aga suuresti sotsiaal-majanduslikust taustast. Põlvkondadevaheline liikuvus hariduse valdkonnas on OECD riikidest, mille kohta on andmed olemas, üks väiksemaid. Sisserändajataustaga õpilaste koolist väljalangemise määr on peaaegu kolm korda suurem kui nende õpilaste seas, kellel sisserändajatausta ei ole. Probleemiks on ka noorte (kohustuslikku kooliikka jõudnud ja vanemate) pagulaste ja sisserändajate lõimimine haridus- ja koolitus-süsteemi.
- (12) Kuigi Austria pankadel esineb probleeme nii kodumaistel kui ka välisturgudel, on riiklikud ja Euroopa tasandi järelevalvemeetmed aidanud kõrvaldada Kesks-, Ida- ja Kagu-Euroopa varade kvaliteedi halvenemisest tulenevaid riske. Valitsemissektori arvepidamises on juba arvesse võetud mõju, mida raskustes olevate finantsasutuste ümberkorraldamine ja likvideerimine võib avaldada eelarvele. Kuigi uute riskide ilmumine ei ole võimatu, tundub, et need saavad tuleneda üksnes mõne üksiku finantsasutuse vanadest probleemidest.
- (13) Austrias on investeringute määr üle ELi keskmise kõigi SKP komponentide lõikes peale eluruumide. Investeeringud on Austrias olnud tagasihoidlik alates 2012. aastast, kuigi ettevõtete likviidsus on hea ja rahastamistingimused soodsad. Investeeringute ja majanduskasvu stimuleerimiseks tuleks kõrvaldada halduskeerukus ja -takistused. Näiteks teenuste valdkonnas esinevad regulatiivsed tõkked ja halduskoormus ei soodusta ettevõtete asutamist. 2015. aasta riigipõhistes soovitusel tõstatatud valdkondadeüleste äriühingute asutamist piiravate takistuste kaotamise küsimuse üle on Austrias alustatud arutelu, kuid seni ei ole otsuseid langetatud. Ettevõtlusteenuste valdkonnas on takistuseks eeskätt piiravad loanõuded ning teatud kutsealadel äriühingu õigusliku vormi ja osalusstruktuuriga seotud kitsendused, mis summutavad turudünaamikat ja aeglustavad tootlikkuse kasvu. Tegevuskavas, mille Austria esitas reguleeritud kutsealadele juurdepääsu ja nendega tegelemist käsitleva vastastikuse hindamise tulemusel, on välja pakutud ainult piiratud arv meetmeid, kuigi ambitsioonikamate ettepanekute jaoks on selgelt ruumi.

- (14) Viimasel aastal toimunud suur pagulaste sissevool on toonud Austrias kaasa mitmeid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi. Kui lühikeses perspektiivis suurendab pagulaste sissevool avaliku sektori kulutusi ja loob täiendavat sisenõudlust, suurendades nõnda SKPd, siis keskpikas perspektiivis sõltub selle mõju tööhõivele ja majanduskasvule pagulaste edukast tööturualasest ja sotsiaalsest integreerimisest, sealhulgas haridusliku toe kaudu. See küsimus on poliitilises tegevuskavas tähtsal kohal nii liidu kui ka liikmesriigi tasandil ning seda jälgitakse ja analüüsitakse hoolikalt, sh 2017. aasta riigiaruandes.
- (15) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Austria majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Austriale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Austria eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada seeläbi ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (16) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus ⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitus 1,

SOOVITAB Austria võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada, et keskpika perioodi eelarve-eesmärgist kaldutaks aastatel 2016 ja 2017 kõrvale ainult nii palju, nagu on lubatud seoses 2015. aastal toimunud erakorralisest pagulaste sissevoolust tingitud eelarvemõjuga, ning teha sel eesmärgil 2017. aastal eelarvekohandus mahus 0,3 % SKPst, välja arvatud juhul, kui keskpika perioodi eelarve-eesmärgist on võimalik kinni pidada väiksema kohandusega. Tagada tervishoiu- ja pensionisüsteemi jätkusuutlikkus, sidudes seadusega ettenähtud pensioniea oodatava elueaga. Lihtsustada, ratsionaliseerida ja ühtlustada fiskaalsuhted ja -ülesanded eri valitsustasandite vahel.
2. Suurendada naiste osalemist tööturul. Astuda samme ebasoodsas olukorras olevate, eriti aga sisserändetaustaga noorte haridustulemuste parandamiseks.
3. Vähendada teenuste valdkonnas investeerimist takistavaid haldus- ja regulatiivseid tõkkeid, nagu piiravad loanõuded ning äriühingu õigusliku vormi ja osalusstruktuuriga seotud kitsendused, ning vähendada valdkonnaüleste äriühingute asutamist piiravaid takistusi.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.